

ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
МІНІСТЕРСТВА ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КАФЕДРА ПРАКТИЧНОЇ ПСИХОЛОГІЇ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан факультету

Соціальної педагогіки та психології

_____ О.В. Пономаренко

« ____ » _____ 20 __ р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

“Психологія сім’ї та психологічні проблеми сімейного виховання”

спеціальність: 7.03010201, 8.03010201 – психологія

факультет: соціальної педагогіки та психології

2015-2016 навчальний рік

Робоча програма «**Психологія сім'ї та психологічні проблеми сімейного виховання**» для студентів для студентів за напрямом підготовки 7.030102, 8.030102 – «Психологія». „03” вересня 2015 року – 10 с.

Розробники: Грандт Вікторія Вікторівна, ст. викладач кафедри практичної психології, к. психол. н.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри практичної психології
Протокол від “26” серпня 2015 року № 1

Завідувач кафедри _____ Н.О.Губа
“26” серпня 2015 року

Схвалено науково-методичною радою факультету соціальної педагогіки та психології
Протокол від “31” серпня 2015 року № 1

Голова _____ Є.М. Калюжна

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 2,25	Галузь знань 0301 - «Соціально-політичні науки» 7.03010201, 8.03010201 - «Психологія»	За вибором	
Модулів – 2		Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		1-й	1-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання: тези		Семестр	
Загальна кількість годин - 81		2-й	2-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 0,5 самостійної роботи студента - 7	Освітньо-кваліфікаційний рівень: спеціаліст, магістр	Лекції	
		4 год.	2 год.
		Практичні, семінарські	
		4 год.	2 год.
		Лабораторні	
		0 год.	0 год.
		Самостійна робота	
73 год.	77 год.		
Індивідуальні завдання:			
0 год.			
Вид контролю: залік			

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної та індивідуальної роботи становить:
для денної форми навчання – 1/9
для заочної форми навчання – 1/18

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою курсу є ознайомлення студентів із особливостями роботи психолога з сім'ями та психологічний супровід батьків у вихованні дітей.

Основним завданнями курсу є:

- 1) систематизація окремих знань, щодо психології та психотерапії сім'ї, психологічних проблем сімейного виховання.
- 2) розвиток професійної компетенції в психопрофілактиці проблем в сімейних стосунках.
- 3) розвиток навичок роботи у наданні психологічної допомоги сім'ям.

У результаті вивчення курсу студент повинен

Знати:

- основи психології та психотерапії сім'ї, психологічних проблем сімейного виховання;
- основні методи та техніки роботи психолога в межах сімейного консультування та психотерапії;
- специфіку надання психологічної допомоги сім'ям.

Вміти:

- використовувати сучасні методи діагностики в межах сімейного консультування;
- аналізувати та використовувати в психокорекційних заходах знання з психології сім'ї;
- використовувати навички проведення структурного та сімейно-діагностичного інтерв'ю.
- оволодіти **основними поняттями**: сім'я, виховання, сімейна психотерапія та психокорекція, сімейні сценарії, сімейно-діагностичне інтерв'ю;
- отримати **знання** щодо предмету, мети та завдання курсу; історії дослідження проблем сім'ї та сімейного виховання;
- оволодіти **вміннями**: визначати проблеми внутрішньосімейних стосунків, використовувати техніки та методи психодіагностики, психокорекції та психотерапії.

3. Програма навчальної дисципліни

Розділ 1. Теоретичні засади психології сім'ї.

Тема 1. Сучасна сім'я та порушення її функціонування .

Тема 2. Насильство в сім'ї.

Тема 3. Насильство над дітьми.

Тема 4. Сім'я як джерело психічної травматизації.

Розділ 2. Психологічний супровід виховного процесу та сім'ї в цілому.

Тема 1. Методи сімейної діагностики та психокорекції.

Тема 2. Психологічна допомога сім'ї в конфліктних ситуаціях.

Тема 3. Робота психолога з малюнками та метафорами в роботі з сім'єю.

Тема 4. Сімейна психотерапія в системі корекції та профілактики деяких нервово-психічних розладів.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	с/п	лаб	інд	с.р.		л	с/п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Розділ 1. Теоретичні засади психології сім'ї.												
Тема 1. Сучасна сім'я та порушення її функціонування.	11	2	-	-	-	9	11	2	-	-	-	9
Тема 2. Насильство в сім'ї.	9	-	-	-	-	9	9	-	-	-	-	9
Тема 3. Насильство над дітьми.	9	-	-	-	-	9	9	-	-	-	-	9
Тема 4. Сім'я як джерело психічної травматизації.	11	-	2	-	-	9	9	-	-	-	-	9
Разом	40	2	2	-	-	36	38	2	-	-	-	36
Розділ 2. Психологічний супровід виховного процесу та сім'ї в цілому.												
Тема 1. Методи сімейної діагностики та психокорекції.	11	2	-	-	-	9	12	-	2	-	-	10
Тема 2. Психологічна допомога сім'ї в конфліктних ситуаціях.	9	-	-	-	-	9	10	-	-	-	-	10
Тема 3. Робота психолога з малюнками та метафорами в роботі з сім'єю.	10	-	-	-	-	10	10	-	-	-	-	10
Тема 4. Сімейна психотерапія в системі корекції та профілактики деяких нервово-психічних	11	-	2	-	-	9	11	-	-	-	-	11

розладів.												
Разом	41	2	2	-	-	37	43	-	2	-	-	41
Усього годин	81	4	4	-	-	73	81	2	2	-	-	77

5. Теми лекційних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Сучасна сім'я та порушення її функціонування	2
2	Методи сімейної діагностики та психокорекції.	2
	Всього:	4

6. Теми семінарських, практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Сім'я як джерело психічної травматизації	2
2	Сімейна психотерапія в системі корекції та профілактики деяких нервово-психічних розладів	2
	Всього:	4

7. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Сучасна сім'я та порушення її функціонування.	9
2	Насильство в сім'ї.	9
3	Насильство над дітьми.	9
4	Сім'я як джерело психічної травматизації.	9
5	Методи сімейної діагностики та психокорекції.	9
6	Психологічна допомога сім'ї в конфліктних ситуаціях.	9
7	Робота психолога з малюнками та метафорами в роботі з сім'єю.	10
8	Сімейна психотерапія в системі корекції та профілактики деяких нервово-психічних розладів.	9
	Всього:	73

8. Методи навчання

1. За характером подачі (викладення) навчального матеріалу: словесні, наочні, практичні.
2. За організаційним характером навчання: Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності; Методи стимулювання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності; Методи контролю та самоконтролю у навчанні; Бінарні(подвійні) методи навчання.

3. За логікою сприймання та засвоєння навчального матеріалу: індуктивно-дедукційні, репродуктивні, прагматичні, дослідницькі, проблемні

9. Методи контролю

Методи усного контролю – це бесіда, розповідь студента, роз'яснення, читання тексту, схеми та ін. Основою усного контролю слугує монологічна відповідь студента або запитально-відповідна форма – бесіда. Усний контроль, як поточний, проводиться на кожному семінарському занятті в індивідуальній, фронтальній або комбінованій формі.

Колоквіум - обов'язкове опитування за однією чи декількома найбільш важливими темами, розділами навчального предмету. Функції колоквіуму - узагальнює повторення теми або розділу та контроль якості засвоєння знань.

Модульна контрольна робота є обов'язковою складовою підсумкового контролю навчальних досягнень студентів. Виконання студентами МКР спрямоване на всебічну і комплексну перевірку обсягу, рівня та якості засвоєння ними всього навчального матеріалу, що входить до кожного модуля: як матеріалу, що підлягає вивченню під час аудиторної роботи, так і самостійної роботи.

Залік - форма підсумкового контролю, що полягає в оцінюванні засвоєння студентами лекційного матеріалу, а також виконаних ними певних робіт на семінарських, практичних, лабораторних заняттях. Семестровий залік не передбачає обов'язкової присутності студентів за умови виконання ними всіх видів робіт, передбачених навчальним планом за семестр.

10. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточний контроль знань			Залік	Сума
Атестація 1	Атестація 2	Самостійна робота		
Розділ 1	Розділ 2	20	20	100
30	30			

Шкала оцінювання: національна та ECTS

ЗА ШКАЛОЮ ECTS	За шкалою університету	За національною шкалою	
		Екзамен	Залік
A	90 – 100 (відмінно)	5 (відмінно)	Зараховано
B	85 – 89 (дуже добре)	4 (добре)	
C	75 – 84 (добре)		
D	70 – 74 (задовільно)	3 (задовільно)	
E	60 – 69 (достатньо)		
FX	35 – 59 (незадовільно – з можливістю повторного складання)	2 (незадовільно)	Не зараховано

F	1 – 34 (незадовільно – з обов'язковим повторним курсом)		
---	---	--	--

11. Методичне забезпечення

1. Робоча програма.
2. Навчальна програма.
3. Методичні матеріали для самостійної роботи.
4. Методичні матеріали для семінарських і практичних занять.
5. Конспект лекцій.

12. Рекомендована література

Основна:

1. Варга, А.Я. Системная семейная психотерапия: краткий лекционный курс / А.Я. Варга. – СПб.: Речь, 2001. – 144 с.
2. Гиппенрейтер, Ю. Б. Общаться с ребенком. Как? / Ю.Б. Гиппенрейтер. – М.: ЧеРо, 2002. – 240 с.
3. Гиппенрейтер, Ю. Б. Продолжаем общаться с ребенком. Так? / Ю.Б. Гиппенрейтер. – М.: АСТ: Астрель; Владимир: ВКТ, 2009. – 256 с.
4. Дружинин, В.Н. Психология семьи / В.Н. Дружинин. – Екатеринбург: Деловая книга, 2000. – 208 с.
5. Захаров, А.И. Происхождение детских неврозов и психотерапия / А.И. Захаров. – М.: ЭКСМО-Пресс, 2000. – 448 с.
6. Карабанова, О.А. Психология семейных отношений и основы семейного консультирования: учебное пособие / О.А. Карабанова. – М.: Владос-Пресс, 2004. – 320 с.
7. Минияров, В.М. Психология семейного воспитания / В.М. Минияров. – М.: Московский психолого-социальный институт; Воронеж: Изд-во НПО «МОДЭК», 2000. – 256 с.
8. Олифирова, Н.И. Психология семейных кризисов / Н.И. Олифирова, Т.А. Зинкевич-Куземкина, Т.Ф. Велента. – СПб.: Речь, 2007. – 360 с.
9. Основы психологии семьи и семейного консультирования / под ред. Н.Н. Посысоева. – М.: Владос-Пресс, 2004. – 328 с.
10. Психология семейных отношений с основами семейного консультирования / под ред. Силаевой. – М.: Академия, 2004. – 192 с.
11. Сатир, В. Психотерапия семьи / В. Сатир. – СПб.: Речь, 2001. – 295 с. 61
12. Семейная психотерапия / сост. Эйдемиллер Э.Г., Александрова Н.В., Юстицкий В. – СПб.: Питер, 2000. – 512 с.
13. Синягина, Н.Ю. Психолого-педагогическая коррекция детско-родительских отношений / Н.Ю. Синягина. – М.: Гуманит. изд. центр ВЛАДОС, 2003. – 96 с.
14. Эйдемиллер, Э. Г. Психология и психотерапия семьи / Э. Г. Эйдемиллер, В. Юстицкий. – СПб: Питер, 2002. – 656 с.
15. Кулаков С.А. Основы психосоматики. – Спб., 2003. – 288 с.

Додаткова:

1. Кэмпбелл, Р. Как любить своего подростка / Р.Кемпелл. – СПб.: Мирт, 2001. – 157 с.
2. Кэмпбелл, Р. Как по-настоящему любить своего ребенка / Р. Кемпбелл. – СПб.: Мирт, 2001. – 159 с.
3. Кочунас Р. Психологическое консультирование. Групповая психотерапия. – М.: Академический Проект, 2002. – 464с.
4. Куттер П. Современный психоанализ. – СПб.: Б. С. К., 1997. – 351с.
5. Поликарпова, Е.К. Влияние семьи на развитие Я-концепции дошкольника / Е.К. Поликарпова // Вопросы психологии. – 2003. – № 2. – С.28 -35.
6. Психологія особистості: Словник-довідник./ За ред. П. П. Горностая, Т. М. Титаренко. – К.: Рута, 2001. – 320с.
7. Психотерапевтическая энциклопедия / Под ред. Б. Д. Карвасарского. – СПб.: Питер, 2000. – 1024 с.
8. Райгородский, Д.Я. Подросток и семья / Д.Я. Райгородский. – Самара: Издат. Дом БАХРАХ, 2002. – 656 с.
9. Сатир, В. Как строить себя и свою семью / В.Сатир; пер. с англ. Е.В. Новиковой, М.А. Макарушкиной. – М.: Педагогика-Пресс, 1992. – 192 с.
- 10.Целуйко, В.М. Вы и ваши дети: психология семьи / В.М. Целуйко. – Р-н-Д: Феникс, 2004. – 448 с.
- 11.Целуйко, В. М. Психология неблагополучной семьи: книга для педагогов и родителей / В.М. Целуйко. – М.: ВЛАДОС-ПРЕСС, 2003. – 272 с.
- 12.Целуйко, В. М. Психология современной семьи / В.М. Целуйко. – М.: Гуманит. издат. центр ВЛАДОС, 2004.– 288 с.

13. Інформаційні ресурси

1. Гусева, Т. И. Психология личности. Конспект лекций [Электронный ресурс] / Т. И.Гусева, Т.В.Каратьян. – М. : Эксмо, 2008. – (Мастера психологии). – Режим доступа: <http://www.alleng.ru/d/psy/psy107.htm>.
2. Карпинский, К. В. Психология жизненного пути личности [Электронный ресурс] : учеб. пособие / К. В. Карпинский. – Гродно : ГрГУ, 2002. – Режим доступа: <http://www.klex.ru/40o>.
3. Крылов, А. А. Психология : учебник [Электронный ресурс] / А. А. Крылов. - 2-е изд. - Режим доступа: http://bookz.ru/authors/al_bert-krilov/psiholog_364/page-32psiholog_364.
4. Леонтьев, А. Н. Биологическое и социальное в психике человека. Проблемы развития психики [Электронный ресурс] / А. Н. Леонтьев. – Режим доступа: <http://readr.ru/aleontev-biologicheskoe-i-socialnoe-v-psihike-cheloveka>.
5. Психологос [Электронный ресурс] : Энциклопедия практической психологии. – Режим доступа: <http://www.psychologos.ru/Психологос>.
6. Семененко И. С. Глобализация и социокультурная динамика: личность, общество, культура [Электронный ресурс] / И. С. Семененко // Политические исследования. – 2003. – № 1. – С. 5–24. – Режим доступа к журн.: <http://www.politstudies.ru/N2004fulltext/2003/1/2.htm>.

